

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԼՈՒՈՒ ՄԱՐԶԻ ՓԱՄԲԱԿ
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Լոռու մարզի Փամբակ համայնք
ՀՀ, Լոռու մարզ, գ.Փամբակ, +374 98393131, info@pambak.am

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

16 ՄԱՅԻՍԻ 2024թվականի N 057-Լ

ՓԱՄԲԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՔՐՄԱՆ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի 20-րդ կետով, «Աղբահանության և սանիտարական մաքրման մասին» ՀՀ օրենքի 4.4 հոդվածի 1-ին մասով, Փամբակ համայնքի ավագանին՝ **որոշում է:**

1. Հաստատել Լոռու մարզի Փամբակ համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման տեղական կառավարման 2024-2028 թթ. պլանը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում ընդունմանը հաջորդող օրվանից:

Կողմ -13
ԱՆԱՆՅԱՆ ՍԱՄՎԵԼ
ԱՆՏԻՆՅԱՆ ԱՇՈՏ
ԲՈՋՈՒԿՅԱՆ ԹԻԱՆԱ
ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ ԷՄՄԱ
ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ՍԵՎԱԿ
ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ ԳՐԻԳՈՐ
ԿՈՍՏԱՆԴՅԱՆ ՍՈՒՐԵՆ
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ՆԱԻՐԱ
ՄԱՐԱՆԴՅԱՆ ՍԱՍՈՒՆ
ՈՍԿԱՆՅԱՆ ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ
ՍԱՐԴԱՐՅԱՆ ՍԵՐՅՈԺԱ
ՍՐԱՊՅԱՆ ԱՐՇԱԿ
ՔՈԶԱՐՅԱՆ ԱՐԱՅԻԿ

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ Ժ/Պ՝

ՍԱՄՎԵԼ ԱՆԱՆՅԱՆ

Հավելված՝
Հայաստանի Հանրապետության Լոռու
Մարզի Փամբակ համայնքի ավագանու
2024 թվականի Մայիսի 16-ի N 057-L որոշման

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ՓԱՄԲԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔ

**ՓԱՄԲԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԲԱՀՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՔՐՄԱՆ ՏԵՂԱԿԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ
(2024-2028 թթ.)**

ՓԱՄՔԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՒՂԵՐՁԸ

Փամբակ համայնքի համար խիստ պատասխանատու և կարևոր աշխատանք է համարվում աղբահանության ծառայության կազմակերպումը: Սակայն դա անարդյունավետ է, եթե չեն մասնակցում համայնքի բնակիչները:

Այսօրվա աղբահանության ծառայությունը խիստ տարբերվում է նախորդ դարաշրջանում մատուցվող ծառայությունից: Այսօր այն դարձել է կառավարման մի տեսակ իր գործիքներով և ձևաչափերով:

Փամբակ համայնքի գործունեության հիմնական ուղղություններից են կանաչ տարածքների ընդլայնումը, բնական ռեսուրսների պահպանումը և օգտագործումը, թափոնների կառավարումը, տուրիզմի զարգացումը, որը սերտորեն առնչվում է բնապահպանական խնդիրներին:

Հուսով ենք, որ միջազգային դոնոր կազմակերպությունների ֆինանսական աջակցության դեպքում ոչ միայն կլուծվեն համայնքի ազգաբնակչության համար կենսական այս խնդիրները, այլև կընդլայնվեն համայնքի հնարավորությունները և ավելի լիարժեք կօգտագործվեն Փամբակ համայնքի բնական ռեսուրսները:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

Ս. ԿՈՍՏԱՆԴՅԱՆ

1.ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Պլանի անվանում	Փամբակ համայնքի Աղբահանության և սանիտարական մաքրման տեղական կառավարման պլան
Պլանավորման մեջ ընդգրկված համայնք, բնակավայրեր	«ՀՀ Լոռու մարզի Փամբակ համայնք, Ազնվածոր, Անտառամուտ, Արջուտ, Բազում, Դեբեդ, Եղեգնուտ, Լեռնապատ, Լեռնաջուր, Ձորագետ, Ձորագյուղ, Մարգահովիտ, Վահագնի, Վահագնածոր, Փամբակ, Քարաբերդ բնակավայրեր
Պլանավորման ժամանակաշրջան	2024-2028
Ներկայացվող Պլանի նախատեսված վերանայման ամսաթվերը	2025 սեպտեմբեր
Պլանը կազմող անձանց անուն, ազգանուն, պաշտոն	<ul style="list-style-type: none"> Ռաիսա Մինասյան համայնքապետարանի աշխատակազմի քարտուղար Սարգիս Հակոբյան «Փամբակ Կոմունալ» ՀՈԱԿ հիմնարկի տնօրեն
Պլանը կազմող անձանց էլ. Հասցե և հեռախոս	pam-bak@mail.ru pambak.komunal@mail.ru
Պլանի էլեկտրոնյաին տարբերակները ներբեռնելու էլ. հասցե	Pambak.am

Տնտեսական զարգացումը, գիտատեխնիկական առաջընթացը, մարդու պահանջմունքների ավելացումը, բնապահպանական խնդիրները պարբերաբար նոր մարտահրավերներ են առաջացնում տեղական ինքնակառավարման մարմինների և համայնքների համար: Համայնքային տնտեսությունների համար, մասնավորապես անցումային ժամանակահատվածը հաջողությամբ հաղթահարած և նոր զարգացող երկրներում, նոր ենթակառուցվածքների ներդրումը, նորագույն տեխնոլոգիաների կիրառումը տնտեսության բոլոր ճյուղերում գերակա խնդիրներ են հանդիսանում, որոնց ուղղությամբ ելնելով ժամանակակից տեղեկատվության իրականացվում են համապատասխան քայլեր: Այդպիսի բազմակողմանի լուծումներ պահանջող կարևորագույն ճյուղերից մեկը կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարման համակարգն է, որի արդիականացման ուղղությամբ ներկայումս բոլոր կայուն զարգացման գործընթացներին աջակցող կազմակերպությունների կողմից վարկային և դրամաշնորհային միջոցների հաշվին նորագույն լուծումներ են առաջարկվում:

Կարևորելով վերոգրյալը, ինչպես նաև գիտակցելով Իջևան համայնքում կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարման ոլորտում առկա հիմնախնդիրները, համայնքային իշխանությունները խնդրի համապարփակ լուծման նպատակով ձեռնամուխ են եղել աղբահանության ռազմավարության մշակմանը:

2. ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ, ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՏԵՍԱԿԱՆ

ԿԿԹ-ի կառավարումը Հայաստանում շատ ցածր մակարդակում է, որը հանգեցնում է բազմաթիվ բնապահպանական, սոցիալական և առողջապահական խնդիրների առաջացման: Վերջիններս խիստ կապակցված են ռազմավարական ծրագրում ներառված այլ ոլորտներում առկա խնդիրների հետ՝ ջրի, հանքարդյունաբերության, կենսաբազմազանության, կլիմայի փոփոխության, մթնոլորտային օդի, թափոնների և սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի: Փամբակ համայնքի ԿԿԹ-ի կառավարման պլանի կազմման անհրաժեշտությունը բխում է ոլորտում կիրառվող նոր մեթոդաբանության առկայությունից, որը կանոնակարգում է հանրապետության բնակավայրերում գոյացող աղբի հավաքման, տեղափոխման, պահպանման, տեղադրման (հեռացման), վերամշակման ու օգտահանման գործընթացների պլանավորումն ու մշտադիտարկումը և սահմանում աղբահանության ու թափոնների արդյունավետ կառավարման համար չափորոշիչները:

Հայաստանում աղբահանության և կոշտ թափոնների տեղական կառավարման պլանների (այսուհետև՝ Պլան) կազմումը ՀՀ բնակավայրերում աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման կայուն և ինտեգրված արդյունավետ համակարգի ներդրման, միասնական քաղաքականության վարման, հանրապետության բոլոր համայնքներում աղբահանության ծառայության մատուցման կայուն որակի ապահովման անհրաժեշտ մեխանիզմ է: Այս պլանը նպատակ ունի ձևավորելու համապարփակ մոտեցում աղբահանության կառավարման ոլորտում, համակարգելու աղբահանության պլանավորումը տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, ապահովելու նպաստավոր պայմաններ աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման կայուն համակարգի ներդրման և թափոնների գործածության ամբողջական շղթայի գործարկման համար:

Փամբակ համայնքի կոշտ թափոնների կառավարման համակարգում առկա հիմնախնդիրները կարելի է ամբողջացնել ստորև բերված խմբերով.

- Համայնքի տարբեր հատվածներում ծառայությունների մատուցման իրարից տարբերվող մակարդակներ՝ շահագործվող տեխնիկայի քանակի, որակի, տեսականու, տեղադրված աղբամանների ծավալային, տարբերակված, անարդյունավետ տեղադրվածության տեսանկյունից,
- Շահագործվող տեխնիկայի ֆիզիկական մաշվածություն, ոչ մասնագիտացված աշխատակազմ, աշխատանքային վտանգավոր պայմանների առկայություն,
- Ծառայությունների դիմաց աղբահանություն իրականացնող կազմակերպության կողմից հավաքագրումների ցածր տոկոսը և համայնքի բյուջեից սուղ սոբսիդավորումը խոչընդոտում է երկարաժամկետ ներդրումների իրականացումը,
- Ծառայությունների մատուցման ընթացքում վերահսկողության և մոնիտորինգի համակարգերի բացակայություն,
- Համայնքից դուրս տարբեր հատվածներում աղբի կուտակումների առկայություն և կամայական տեղերում և հատկապես Փամբակ և Դեբեդ գետում, աղբանետումներ,
- Աղբի վերամշակման կենտրոնների բացակայություն:

Նշված ուղղություններին համապատասխան ձևակերպվել են 4 երկարաժամկետ (2024-2028թթ.) նպատակներ, հաշվի առնելով Փամբակ համայնքի աղբահանության տեսլականը: Ստորև ձևակերպված յուրաքանչյուր նպատակ ենթադրում է Փամբակ համայնքի

աղբահանությանը վերաբերող առանձին խնդիրների և նրանցով պայմանավորված կոնկրետ ծրագրերի իրականացում:

Ոլորտային նպատակներն են՝

Ա. Համակարգի զարգացում

Նպատակ 1. Բարելավել Փամբակ համայնքի աղբահանության կառավարման համակարգը և ձևավորել համայնքային օրինական դաշտ:

Բ. Աղբահանության կառավարման ենթակառուցվածք

Նպատակ 2. Ուժեղացնել աղբահանության կառավարման ենթակառուցվածքները Փամբակ համայնքի ամբողջ տարածքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան սպասարկելու համար՝ հիմնելով աղբի կրճատման, վերամշակման, վնասագերծման և շրջակա միջավայրի պաշտպանությանն ուղղված մշտական գործընթաց:

Գ. Ֆինանսական-տնտեսական արդյունավետություն:

Նպատակ 3. Հասնել աղբահանության կառավարման ֆինանսական կայունությանը:

Դ. Հանրային իրազեկություն և մասնակցություն:

Նպատակ 4. Ապահովել բնակչության մշտական և հետևողական իրազեկումը և մասնակցությունը աղբահանության կառավարման գործընթացում:

Փամբակը աղբահանության ծառայությունների կազմակերպման օրինակելի, իրազեկ, բարեկարգ համայնք է:

Եվ օդը մաքուր, և բնությունը զեղեցիկ, և ջուրը զուլալ...

Նպատակ 1.

Բարելավել Փամբակ համայնքի աղբահանության կառավարման համակարգը և ձևավորել համայնքային օրինական դաշտ:

Նպատակ 2.

Ուժեղացնել աղբահանության կառավարման ենթակառուցվածքները Փամբակ համայնքի ամբողջ տարածքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան սպասարկելու համար՝

Նպատակ 3.

Հասնել աղբահանության կառավարման ֆինանսական կայունությանը:

Նպատակ 4.

Ապահովել բնակչության մշտական և հետևողական իրազեկումը և մասնակցությունը աղբահանության կառավարման գործընթացում:

3. ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ

ՓԱՄԲԱԿ բնակավայրը հիմնվել է 1894 թվականին Փամբակ գետի ափին Գուգարք և Բազում լեռների գոգավորությունում: Գյուղը հիմնականում տեղափոխվել է հարևան Քարաբերդ գյուղից, կապված Հարավ-Կովկասյան երկաթուղու շինարարական աշխատանքների և շահագործման հետ կապված:

Փամբակ բազմաբնակավայր համայնքը կազմավորվել է ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից 2021 թվականի սեպտեմբերի 24-ին ընդունված «ՀՀ Վարչատարածքային բաժանման մասին օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն, նրա կազմում ընդգրկված բնակավայրերն են՝ գյուղ Անտառամոտ, Արջուտ, Ազնվածոր, Բազում, Դեբետ, Ձորագետ, Ձորագյուղ, Եղեգնուտ, Լեռնաջուր, Լեռնապատ, Մարգահովիտ, Քարաբերդ, Վահագնի, Վահագնածոր և Փամբակ: Համայնքի կենտրոնն է հանդիսանում Փամբակ բնակավայրը:

ա. Պլանավորման տարածքի սահմաններ

բ. Աշխարհագրական սահմաններ

Փամբակ համայնքը գտնվում է Լոռու մարզի հյուսիս-արևելյան մասում, տարածքը կազմում է 52567.32 հա: Համայնքը տեղակայված է Հայաստանի Հանրապետության հյուսիսային մասի Սպիտակի երկրաշարժի օջախի բարձրաստիճանի սեյսմիկ ռիսկի գոտում: Հյուսիսից Ձորագետ բնակավայրը 1350մ, հարավ-արևմուտքից Լեռնաջուր բնակավայրը 1700մ, արևմուտքից Լեռնապատ բնակավայրը 1000մ, հարավ- արևելքից Մարգահովի տբնակավայրը 1750 մբարձրության վրա: Հյուսիսից՝ պարուրված է Բազումի լեռնաշղթայով, հարավ-արևելքով՝ Գուգարքի լեռնաշղթայով: Համայնքով անցնում են Փամբակ գետը, Աղստև գետը, Դեբետ գետը: Համայնքի կլիման չոր ցամաքային է, ցուրտ սակավաձյուն, պարզ կա ձմեռներով ու շոգչ որային ամառներով: Օդի մի ջինջերմաստիճանը ձմռանը տատանվում է -3 աստիճանից մինչև -18 աստիճան՝ ըստ ցելսիուսի, ամռանը՝ + 14-ից +30 աստիճան: Համայնքը գտնվում է հանրապետական և միջպետական նշանակության մայրուղու վրա և ունի տեղական նշանակության ճանապարհների ցանց:

գ. Ժողովրդագրական տեղեկատվություն

	Ընդհանուր տարածք	Գյուղակա ն	Արդյունաբերական	Գյուղատնտեսական	Կանաչ, անտառային
Տարածքը /հա/	52567,32	52567,32	323.23	33087.91	16273.94
Տարածքը տոկոսով ընդհանուրից	100	100	0,6	62,9	30,9

դ. Կոշտ թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակը և քանակը

Գրանցված բնակչության	Փաստացի բնակվող	Տնտեսությունների թիվ	Բազմաբնակարան շենքերի թիվ	Բնակարանների թիվ
13607	12500	4424	23	3642 /բնակելի տուն/

4. ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ ԵՎ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Աղբահանության պլանավորման շրջանակներում հատկապես գոյացող թափոնների քանակի ծրագրեր և միջոցառումներ նվազեցման, տեսակավորման, վերամշակման, օգտահանման մշակելիս ու նախատեսելիս՝ առանձնապես կարևոր է թափոնների քանակի և բաղադրության որոշումը:

ա. Գոյացող թափոնների քանակի ընդունված ցուցանիշներն են.

- մեկ տարում գոյացող թափոնների ընդհանուր զանգվածը (տոննա/տարեկան)
- մեկ տարում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով (մարդ/կգ/տարի)
- մեկ օրում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով (մարդ/կգ/օր)

Բաղադրությունն ընդունված է ներկայացնել տոկոսով՝ ըստ յուրաքանչյուր բաժնեմասի ընդհանուր զանգվածի չափաբաժնի:

Պլանի մշակման և իրականացման արդյունավետությունը մեծապես կախված է հավաքագրվող որը պետք է լինի հստակ, ճշգրիտ, պարբերական, տվյալները պետք է հավաքագրվեն համայնքի /բնակավայրի տարբեր հատվածներից, տարբեր գործունեություն իրականացնող տնտեսվարողներից, տարվա տարբեր եղանակներին՝ մեկ շնչի հաշվով առաջացող աղբի կշիռը, բաղադրությունը, դրանց հնարավոր փոփոխությունները՝ ըստ սեզոնի և ժամանակահատվածի:

Տեղեկատվության հավաքագրումը և ճշգրիտ գնահատումը հնարավոր է հստակ մեթոդաբանությամբ և պարբերականությամբ նմուշառման և դրա արդյունքների վերլուծության պարագայում: Ընդ որում, նմուշառման պարբերականությունը թափոնների կառավարման համակարգի ներդրման սկզբնական փուլում պետք է լինի տարվա բոլոր սեզոններին՝ թափոնների գոյացման ինտենսիվության գործոններից կախված, իսկ հետագա տարիներին կարելի է նմուշառում իրականացնել որոշակի գործոնների փոփոխությունից կախված, ավելի փոքր պարբերականությամբ:

բ. Թափոնների բաղադրության հիմնական տեսակները/հոսքերը

- **Կոշտ կենցաղային թափոն՝** աղբամաններում կուտակվող կոշտ կենցաղային թափոն՝ «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված թափոն,
- **Խոշոր եզրաչափի թափոն՝** 1խմ և ավել ծավալով թափոն, որը չի տեղադրվում աղբամանում, Շինարարական աղբ՝ քաղաքաշինական և շինարարական գործունեության հետևանքով առաջացող աղբ,
- **Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն,**
- **Փաթեթավորման թափոն՝** կոմերցիոն գոտում գոյացող փաթեթավորման թափոն,
- **Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն (ԷԷՄ)՝** չշահագործվող սարքավորում, սնուցվում է էլեկտրական ցանցից կամ մարտկոցից,
- **Կենսաբանական թափոն՝** կենդանական ծագման պարենային և ոչ պարենային հումքի վերամշակումից ստացված թափոններ, ինչպես նաև անասնապահական, թռչնաբուծական և ձկնաբուծական ձեռնարկությունների գործունեության հետևանքով առաջացած թափոններ
- **Պարտեզային թափոն՝** այգիների, պուրակների և այլ կանաչ տարածքներից հավաքված թափոն, այդ թվում՝ էտման թափոն, տերևներ և այլ նմանատիպ թափոն,
- **Անվադողեր՝** մարդատար, բեռնատար մեքենաների և հեծանիվների շահագործումից դուրս եկած անվադողեր
- **Վտանգավոր թափոն՝** (բացի ԷԷՄ թափոնից) ներկեր, քիմիկատներ, դյուրավառ նյութեր, բժշկական թափոն և այլն, հնարավոր ցանկը ներկայացված է հավելվածում:

5. Թափոնների գործածություն

Աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքները կատարվում են համայնքի կողմից հիմնադրված «Փամբակ Կոմունալ» ՀՈԱԿ բյուջետային հիմնարկի կողմից: Հիմնարկն իրականացնում է համայնքի աղբահանությունը, սանիտարական մաքրումն ու կանաչապատումը: Նշենք, որ կազմակերպության հաստիքային միավորներից միայն մի մասն են զբաղվում աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքներով: Կազմակերպությունը բացի աղբահանությունից, իրականացնում է նաև գերեզմանատների սպասարկում և համայնքի բարեկարգման աշխատանքներ:

Համաձայն արված հետազոտությունների ու վերլուծությունների կենցաղային թափոնների՝ գոյացող ծավալը Հայաստանի Հանրապետությունում կազմում է տարեկան շուրջ 700 հազար տոննա կամ մարդու համար օրական շուրջ 0.6 կգ:

Թափոնի տեսակ	Արդի գոյացում 1 շնչի հաշվով, կգ/տարի/մարդ	Արդի տարեկան տոննա/տարի	Թափոնների գործածության կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ /2026-2028թթ/						
			Խառը, չտեսակավորված հավաքում (%)	Տեսակավորված հավաքում	Տեղափոխում (% ընդհանուր քանակից)	Վերօգտագործում /կրկնօգտագործում	Վերանշակում, օգտահանում որպես եռառուսային ռեսուրս	Վնասագործում/չեզոքացում	Տեղադրում սանիտարական արվարձանում
Կոշտ կենսազալին թափոն, այդ թվում՝	219,1	35775,5	100 %	Տվյալ չկա	Տվյալ չկա	Տվյալ չկա	Տվյալ չկա	Տվյալ չկա	100 %

Համաձայն թափոնների տեսակավորման դասակարգման՝ առանձնացվում են հետևյալ տեսակները և հաշվառման ձևերը,

1. Խոշոր եզրաչափերի թափոն - խոշոր եզրաչափերի թափոնը հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:

2. Ծինարարական աղբ - հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:

3. Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն - հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:

4. Անվադողեր - հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:

5. Փաթեթավորում և փաթեթվածք - հիմնականում հեռացվում է տնտեսվարողների կողմից: Հաշվառում չի իրականացվում:

6. Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն: Հաշվառում չի իրականացվում:

7. Կենսաբանական թափոն: Հաշվառում չի իրականացվում:

8. Վտանգավոր թափոններ: Հաշվառում չի իրականացվում:

Փամբակ համայնքում աղբի հաշվառումն իրականացվում է ըստ ծավալի՝ համապատասխան կշեռքների բացակայության պատճառով:

ա) Աղբահանության և կոշտ թափոնների հետ գործածություն

- **Աղբահանություն և կոշտ կենցաղային թափոնների հավաքում**

ՀՀ Փամբակ համայնքում աղբի հավաքումը կատարվում է՝ փողոցներում և բակերում տեղակայված աղբամաններից, բնակելի տներից և կազմակերպություններից գրաֆիկով կամ անհրաժեշտության դեպքում պատվերով եկող աղբատարների միջոցով, ինքնափոխադրմամբ, երբ թափոն գոյացնողը կազմակերպում է թափոնի փոխադրումը աղբավայր, տեսակավորման, վերամշակման, օգտահանման կենտրոններ:

Թափոնների հավաքման մեթոդ	Ծառայություններից օգտվող բնակչություն %	Չտեսակավորված հավաքում	Չտեսակավորված հավաքում %
Աղբամաններից	75	6288	75
Գրաֆիկով՝ տնից կամ կազմակերպությունից	25	5144	25

- **Աղբահանություն իրականացնող օպերատորներ**

Օպերատորի անվանում	Սպասարկվող համայնքներ/ բնակավայրեր	Սպասարկվող տարածքի բնակչության թիվ	Օպերատորի աղբատար մեքենաների թիվը	Օպերատորի աղբատար մեքենաների տեսակը, տարողությունը	Հավաքվող թափոնների տեսակները/ խառը տեսակավորված պլաստիկ, թուղթ..., շինարարական և այլ հավաքում	Օպերատորի աշխատանքի գնահատական /1-ից 5/
«Մարգահովիտի բարեկարգում և սպասարկում»	Փամբակ համայնք, Մարգահովիտ	3800	1	Զիլ – 1հատ	Խառը	4
«Փամբակ Կոմունալ» ՀՈԱԿ	Փամբակ համայնք, Ազնվաձոր, Անտառամուտ, Արջուտ, Բազում, Դեբեդ, Եղեգնուտ, Լեռնապատ, Լեռնաջուր, Ձորագետ, Ձորագյուղ, Վահագնի, Վահագնաձոր, Փամբակ, Քարաբերդ	9807	3	Մագ-2 հատ, Գազ Սագ 5307 -1 հատ	Խառը	4

• **Աղբի տեղափոխման սխեմաներ**

Այս ենթաբաժնում նկարագրված է թե ինչպես է պլանավորման տարածքում կատարվում աղբահանությունը:

Թափոնի տեսակ	Հեռավորություն մինչև աղբավայր, կմ
Կոշտ կենցաղային թափոն	Ազնվածոր 11կմ
	Անտառամուտ 39 կմ
	Արջուտ 3-5 կմ
	Բազում 9 կմ
	Դեբեդ 38 կմ
	Եղեգնուտ 32 կմ
	Լեռնապատ 6 կմ
	Լեռնաջուր 13 կմ
	Ձորագետ 36 կմ
	Ձորագյուղ 38 կմ
	Մարգահովիտ 33 կմ
	Վահագնի 32 կմ
	Վահագնածոր 27 կմ
	Փամբակ 19 կմ
Քարաբերդ 21 կմ	

Վերոնշյալ մեքենաները միաժամանակ օգտագործվում են փողոցներից և կանաչապատ տարածքներից գոյացած ավելվածքի տեղափոխման համար: Մեքենաներից 3-ը հատկացվել են համայնքապետարանի կողմից՝ անհատույց շահագործման համար իսկ 1-ը ստացել ենք նվիրատվություն «Հայաստանի Մանուկներ Բարեգործական հիմնադրամի» կողմից: Մեքենաներն աշխատում են սեղմված գազով և դիզ վառելիքով:

Փամբակում ներկայումս առկա են 238 մեծ աղբարկղեր,բայց էլի կան աղբարկղերի պահանջարկ ավելի արդյունավետ աղբահանության համար: Աղբարկղերը տեղակայված են բանուկ վայրերում, դպրոցների, ԲԲՇ-ների հարևանությամբ:

Աղբարկղերը հիմնականում տեղադրված են ԲԲՇ-ներից 25-30 մ հեռավորության վրա, որպեսզի կանխվի աղբակույտերի գոյացումը ԲԲՇ-ների հարակից տարածքներում: Աղբամաններ կան նաև անհատական բնակելի տների թաղամասերում: Աղբահանությունն իրականացնելու համար համայնքը բաժանված է չորս տարածքների՝ բոլորն էլ սպասարկվում են: Համայնքում ամենօրյա աղբահանությունը իրականացվում է երկուշաբթիից ուրբաթ, 4 մեքենաների միջոցով: 4 մեքենաներից յուրաքանչյուրը օրական իրականացնում է մեկ երթ: Բնակչության աղբահանության ծառայություն իրականացնող մեքենաները միաժամանակ իրականացնում են նաև իրավաբանական անձանց կողմից արտադրվող աղբի տեղափոխումը:

Ամեն օր աղբահանության ծառայություն մատուցվում է համայնքի մոտ 70 տոկոսին: Մեքենան պտտվում է և սուլիչի ազդանշանով աղբը հավաքում: Զանգերի միջոցով աղբահանությունն իրականացվում է երբեմն, եթե նախատեսված ժամկետից արագ է լցվել աղբարկղը:

• **Աղբավայրեր և աղբանոցներ**

Այս ենթաբաժնում նկարագրվում են պլանավորման տարածքում առկա բոլոր աղբավայրերը /աղբանոցները, ինչպես նաև պլանավորման տարածքից դուրս գտնվող այն աղբավայրերը, որոնք սպասարկում են պլանավորման տարածքում գտնվող համայնքները և բնակավայրերը:

Աղբավայրի գտնվելու վայրը	Շահագործող համայնքեր/բնակավայրեր	Աղբավայրի մակերես, հա	Տեղադրվող աղբի տեսակ	Ստեղծման իրավական հիմք/որոշման համար ամսաթիվ	Սեփականության ն/օգտագործման իրավունք	Շահագործողի անվանում	Աղբի տեղադրման վճար /ՀՀ դրամ/տոննա	Դեպի աղբավայր տանող մուտքի ճանապարհահատվածի վիճակ
Փամբակ համայնքի Արջուտ բնակավայր	Փամբակ համայնք	5.323682 հա	խառը		Սեփականություն	«Վանաձորի Սանմաքրում» ԲԲԸ	0	լավ

Համայնքից դուրս տարվող աղբը թափվում է վերոնշյալ ուղղություններով: Աղբավայրն այժմ կարիք ունեն լիկվիդացման, քանի որ չեն համապատասխանում բնապահպանական և սանիտարական նորմերին: Աղբավայրերում չեն կատարվում աղբի վարակազերծման և դեռատիզացիոն աշխատանքներ: Համայնքապետարանը պարբերաբար կատարում է աղբավայրի բարեկարգման աշխատանքներ, սակայն խնդիրները շատ են և անհրաժեշտ են լուրջ ներդրումներ աղբահափոխության ոլորտը բարելավելու համար: Աղբավայրերում վերամշակման հնարավորություններ չկան, տարածքի մաքրման և աղբի տեղադրման աշխատանքները կանոնակարգված չեն: Համայնքապետարանը աշխատանքներ է իրականացնում բնապահպանական ու սանիտարական նորմերին համապատասխան նոր աղբավայրի ստեղծման, իսկ գործող աղբավայրում թափոնների վերամշակման ձեռնարկներ իրականացիելու համար: Աղբի վերամշակման հնարավորություններ Ընդհանուր աղբից տարատեսակ նյութերի առանձնացումը, օգտահանումը կոչվում է տեսակավորում: Տեսակավորումը կարող է իրականացվել ընդհանուր աղբակույտից առանձնացնելով վտանգավոր և երկրորդային կյանք ունեցող նրաթերը: Երկրորդ՝ յուրաքանչյուր տնտեսություն ինքնուրույն կարող է իրականացնել տեսակավորման գործընթացը՝ ընդհանուր աղբից առանձնացնելով պոլիէթիլենային թաղանթը, PET (պլաստիկ) շիշը, սնունդը, ապակին, մետաղը, թուղթը, կենցաղային- բուսական աղբը: Տեսակավորման արդյունքում օգտահանված նյութերը ենթարկվում են վերամշակման:

• Անձնակազմի կարողությունների գնահատում

Հմտություն/ուրրտ	Համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություն ունեցող աշխատակիցների թիվը	Գիտելիքների և հմտությունների ներկայիս մակարդակ /1- շատ ցածր, 2-ցածր, 3 միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց
Թափոնների կառավարման գիտելիքներ	3	3
ՀՀ օրենսդրության իմացություն		4
Տվյալների հավաքագրում		3
Համակարգչային քարտեզագրում		3
Գնումների կազմակերպում		3
Պայմանագրերի կառավարում		3
Գործառնական հմտություններ		3
Ֆինանսական վերլուծության իմացություն		4

6. ԻՐԱԶԵԿՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Թափոնների կայուն կառավարում ապահովելու կարևորագույն նախապայման է ինչպես բնակչության, այնպես էլ կառավարման համար պատասխանատու անձնակազմի իրազեկվածության անհրաժեշտ աստիճանը: Պատասխանատուների իրազեկվածությունը կարևոր է Պլանը մշակելիս խնդիրները ճիշտ գնահատելու, լուծման առաջնահերթությունները հստակ սահմանելու և հետևողականորեն իրականացնելու համար: Բնակչության իրազեկվածությամբ մեծապես պայմանավորված են սկզբնաղբյուրում թափոնների առաջացումը նվազագույնի հասցնելու, տեսակավորված հավաքելու, տեսակա, վերօգտագործելու հաջողությունները՝ հետևապես և Պլանի իրականացման հաջողությունը: Իրազեկվածության աստիճանի գնահատման միջազգայնորեն հաջողված մեթոդ է բնակչության սոցիալական տարբեր խմբերում, տարբեր գործունեություն իրականացնող տնտեսվարողների, ինչպես նաև Պլանի մշակման և իրականացման համար պատուխանատու անձնակազմի շրջանում հարցումներ իրականացնելը՝ նախապես մշակված հարաաշարերով: Հարցաշարերը պետք է ուղղված լինեն թափոնների կառավարման խնդիրների վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրների, տեղեկացվածության, վերաբերմունքի և ակնկալիքների, ինչպես նաև թափոնների կառավարման առկա իրավիճակից բնակիչների և տնտեսվարողների գոհունակության աստիճանի գնահատմանը, ինչպես նաև պարունակեն տեղեկություններ այն լրացնողի/հարցվողի տարիքի, կրթության, մասնագիտության, զբաղվածության/ աշխատավայրի վերաբերյալ: Հարցման արդյունքներն ամփոփվում են աղյուսակում և ներառվում Պլանում: Հարցմանը մասնակցել են Փամբակ համայնքի 359 բնակիչ:

Հարցեր	Իրազեկվածության/գոհունակության աստիճան/1- շատ ցածր, 2-ցածր, 3 միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց
1. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրներ	4
Կրթության տարբեր աստիճաններ (նախադպրոցական, դպրոցական, բուհական)	4
Սոցիալական գովազդներ	3
Պաշտոնական տեղեկատվություն ՁԼՄ-ներով	3
Քաղաքացիական կազմակերպությունների գործունեություն	4
2. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ տեղեկացվածություն	4
Թափոնների թերի կառավարման բնապահպանական ազեցությունները	3
Թափոնների թերի կառավարման սոցիալական ազեցությունները	3
Թափոնների թերի կառավարման տնտեսական ազեցությունները	3
Թափոնները աղբավայր հեռացնելու ազդեցությունները	3
Թափոնների հիերարխիայի իմացություն	3
Օրենսդրության խրախուսող գործիքներ	4
Օրենսդրության պատժիչ գործիքներ	4
Թափոնների կառավարման ոլորտում իրականացվող բնապահպանական ծրագրեր	3
3. Թափոնների կայուն կառավարման վերաբերմունք և ակնկալիքներ	3
Թափոնների կայուն կառավարման կարևորությունը	3
Թափոնների տեսակավորման օգուտները	4
Թափոնների վերօգտագործման օգուտները	4
Թափոնների վերամշակման, օգտահանման օգուտները	4
Իրազեկվածության արշավների օգուտները	3
4. Բնակիչների և տնտեսավարողների գոհունակություն	4
Աղբամանների տեղակայվածություն	4
Աղբամանների վիճակ	4
Չտեսակավորված թափոնների հավաքման հաճախականություն	4
Տեսակավորված թափոնների հավաքում	-
Համայնքի սանիտարական վիճակ	4
Աղբահանության վճար	4

7. ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ

Այս բաժնում ներկայացվում է Պլանավորման տարածքում ֆինանսատնտեսական նկարագիրը:

Ա. Աղբահանության եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագրություն

Տարի	Աղբահանության սահմանված վարձավճարը, դրամ/անձ	Գործող տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Աղբահանության համակարգում ընդգրկված տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Վարձավճարների հավաքման ընդհանուր ծախսեր, դրամ/տարի	Աղբի հավաքման և տեղափոխման ծախս, դրամ/տոննա
2022	100	127	105	3200000	12500000
2023	100	144	75	4740000	14850000

Բ. Հավաքագրում և ծախսեր

Այս ենթաբաժնում ներկայացվում է աղբահանության և թափոնների կառավարման եկամուտներն ու ծախսերը վերջին երկու տարվա ընթացքում:

Տարի	Եռամսյակ	Աղբահանության եկամուտ/հավաքագրում						Աղբահանության ծախս /վիաստ/	Սանիտարական մաքրման ծախս /վիաստ/
		Բնակչություն			Տնտեսվարող սուբյեկտներ				
		Պլան	Փաստ	%	Պլան	Փաստ	%		
2022	1-ին եռ.	500000	250000	50	300000	88450	29,5	3925000	0
	2-րդ եռ.	500000	320000	64	300000	186130	62,0	3925000	0
	3-րդ եռ.	500000	513300	102,6	300000	500000	166,7	3925000	0
	4-րդ եռ.	500000	1530148	306,0	300000	425420	141,8	3925000	0
Տարեկան 2022 թ.		2000000	2613448	130,6	1200000	1200000	100,0	15700000	0
2023	1-ին եռ.	675000	464741	68,8	375000	380937	101,6	4897500	0
	2-րդ եռ.	675000	647248	95,9	375000	337938	90,1	4897500	0
	3-րդ եռ.	675000	571977	84,7	375000	586945	156,5	4897500	0
	4-րդ եռ.	675000	1929078	285,8	375000	1079490	287,9	4897500	0
Տարեկան 2023 թ.		2700000	3613044	133,8	1500000	2385310	159,0	19590000	0

Գ. Թափոնների գործածության հասանելի տարբերակների արժեքներն ըստ տեսակի

Թափոնի տեսակ	Խառը հավաքում /դր/տ/	Տեղափոխում /դր/տ/
Կոշտ կենցաղային թափոն	10560	1800

Դ. Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ինքնարժեքը

Թափոնների կառավարման ինքնարժեքի հաշվարկը Պլանի պարտադիր բաղկացուցիչ մասն է:

	Կոշտ կենցաղային թափոններ
Աշխատուժ, դրամ/տարի	14640000
Արտահագուստ և գործիքներ, դրամ/տարի	546000
Տեխնիկա շահագործում և պահպանում	5000000
Վառելիքի ծախս	10407186

Վարչական ծախսեր, դրամ/տարի	280000
Բնապահպանական հարկ	350000
Թափոն գոյացում տոննա/տարի	10560
Մեկ անձի կողմից գոյացող թափոնի քանակ /կգ/տարի	230

ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Յուրաքանչյուր ծրագրի արդյունավետությունն ապահովելու կարևոր գործիք է մշտադիտարկումն ու արդյունքների գնահատումը, ուստի այն Պլանի պարտադիր բաղկացուցիչ մաս է:

Ա. Աղբահանության և կոշտ թափոնների ներկայիս համակարգի ունակությունը՝ հասնելու նախկինում սահմանված նպատակներին

Թափոնի տեսակ	Թափոնի առաջացում 1 շնչի հաշվով (կգ/տարի/մարդ)	Թափոնի առաջացում 1 շնչի հաշվով (կգ/տարի/մարդ)	Խառը հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղափոխում (% ընդհանուր քանակից)	Վնասազերծում/վերացում (6 ընդհանուր քանակից)	) Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)
Կոշտ կենցաղային թափոն	230	10,5	100	100	20	100

Բ. Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ներկայիս համակարգի արդյունավետության գնահատում

Օգտվելով նախորդ բաժինների վերլուծություններից՝ այս ենթաբաժնում վերլուծվում է և գնահատվում է Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգի արդյունավետությունը, և որքանով են արդյունավետ վարչական և կազմակերպչական կառուցվածքը և որոնք են արդյունավետության վրա բացասաբար ազդող հիմնական պատճառները:

Դերակատար	Արդյունավետության մակարդակ 1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց	Արդյունավետության հիմնական պատճառները	Արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ կամ փոփոխություններ
ՏԻՄ և ՏԿՄ	4	Հատուկ տեխնիկայի պակաս, աղբի վերամշակման բացակայություն	Հատուկ տեխնիկայի ձեռքբերում
Մասնավոր հատված	3	Աղբավայրի ոչ բարվոք վիճակ	Աղբավայրի սան. գոտու վերահսկողություն, աղբավայրի հիգիենիկ վիճակի բարելավում
Բնակչություն	3	Տեսակավորման բացակայություն, Աղբամանների պակաս	Համայնքների համագործակցություն աղբի վերամշակման ուղղությամբ
Քաղաքացիական կազմակերպություններ	3	Աղբամանների պակաս	Նոր աղբամանների ձեռքբերում

ԳԼՈՒԽ 2 ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

1. ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԿԱՆԽԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆՈՒՄ

Ա. Կանխատեսումներ

Այս բաժնում նկարագրվում է պլանավորվող տարածքում Պլանի գործողության ընթացքում կանխատեսվող կամ նախատեսվող փոփոխությունները:

Կանխատեսելի փոփոխություններ	2024	2025	2026	2027	2028
Փաստացի բնակչության ակնկալվող թիվ	13607	13650	13700	13800	14000

Բ. Կանխադրություն

Այս ենթաբաժնում ներկայացվում է ժամանակշրջանում ակնկալվող թափոնների գոյացման ցուցանիշների գնահատման հիմնավորումը:

Թափոնի տեսակ	Գործածության առաջնահերթություն /բարձր, միջին, ցածր/	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ մեկ շնչի հաշվով /կգ/	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ ընդհանուր քանակ
Կոշտ կենցաղային թափոն	Միջին	220	10,5

2. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Այս բաժնում սահմանվում են աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման նպատակները և թիրախները պլանավորման ժամանակաշրջանում:

Ա. Թափոնների կառավարման գլխավոր նպատակներն են՝

- Սկզբնաղբյուրում թափոնների առաջացման կրճատումը:
- Աղբավայրում տեղադրվող թափոնների քանակի կրճատումը:

Կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ

Թափոնի տեսակ	Գործածության առաջնահերթություն	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ 1 շնչի հաշվով	Թափոնի ակնկալվող գոյացում՝ ընդ. քանակ	Թափոնների գործածության կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ /2024-2026թթ/															
				Խառը,	Տեսակավորված հավաքում	Տեղափոխում (% ընդհանուր)	Վերօգտագործում	Վերամշակում,	Սննդամնային և ալգիների թափոնների ժամանակում	Վնասագերծում/չեզոքացում	Տեղադրում սանիտարական արբավայրում								

Կոշտ կենացադային թափոն, այդ թվում՝	միջին	230	10,500	70	30	70	35	30	5	65	65
թուղթ					20			20			
Պլաստիկ					40			40			
ապակի					30			30			

Միջնաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ

Թափոնի տեսակ	Գործածության առաջնահերթություն	Թափոնի ականակալող գոյացում՝ 1 շնչի հաշվով	Թափոնի ականակալող գոյացում՝ ընդհանուր քանակ	Թափոնների գործածության կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց հասնելու կարողություններ /2026-2028թթ/							
				Խառը, չտեսակավորված հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Տեսակավորված հավաքում	Տեղափոխում (% ընդհանուր քանակից)	Վերօգտագործում /կրկնօգտագործում	Վերանշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Սննդանյութի և այգիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում	Վնասագերծում/չեզոքացում	Տեղադրում սանիտարական արժեքավայրում
Կոշտ կենացադային թափոն, այդ թվում՝	միջին	145	6880	50	40	50	50	43	7	50	50
թուղթ					20			20			
Պլաստիկ					40			40			
ապակի					30			30			

Գ. Պատասխանատվության բաշխումը պլանավորման ժամանակահատվածում

- Պլանի մեջ շահառուների ներգրավվածության աստիճան

Պատասխանատուներ	Իրազեկության բարձրացում /%/	Խառը հավաքում /%/	Տեսակավորված հավաքում /%/	Տեղափոխում /%/	Տեսակավորում/գործարանային /%/	Վերօգտագործում/կրկնօգտագործում /%/	Վերանշակում/օգտահանում /%/	Վտանգավոր թափոնների վնասագերծում /%/	Տեղադրում արժեքավայրում /%/
ՏԻՄ	55	90	10	90				100	90
Մասնավոր հատված	30		20	35		20	60		

Արտադրող	15		5	5	10	30	20		10
Բնակչություն	10	5	5		10				
Քաղաքացիական կազմակերպություն	15	10	5						

- **Դերերի բաշխում պլանավորման ժամանակահատվածում՝ ըստ թափոնների տեսակների և գործածության ձևերի**

Պատասխանատուներ	Իրազեկության բարձրացում	Խառն հավաքում	Տեսակավորված հավաքում	Տեղափոխում	Տեսասկավորում/գործարանային	Վերաօգտագործում/կրկնօգտագործում	Վերամշակում/օգտահանում	Վտանգավոր թափոնների վնասագերծում	Տեղադրում աղբավայրում
Կոշտ կենացաղային թափոն	ՏԻՄ	ՏԻՄ	ՄՀ	ՏԻՄ	ԱՐՏ	ԱՐՏ	ՄՀ	ՏԻՄ	ՏԻՄ
Խոշոր եզրաչափերի թափոն	ԱՐՏ	ԱՐՏ	ՄՀ	ՄՀ	ԱՐՏ	ԱՐՏ	ԱՐԸ	ՏԻՄ	ՏԻՄ

Դ. Անձնակազմի կարողությունների զարգացում պլանավորման ժամանակաշրջանում

Հմտություն/ոլորտ	Համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություն ունեցող աշխատակիցների թիվը	Գիտելիքների ու հմտությունների ներկայիս մակարդակ /1-5/	Գիտելիքների ու հմտությունների թիրախային ապագա մակարդակ/1-5/
Թափոնների կառավարման գիտելիքներ	2	3	4
ՀՀ օրենսդրության իմացություն	3	3	4
Տվյալների հավաքագրում	5	4	5
Համակարգչային քարտեզագրում	1	3	4
Գնումների կազմակերպում	1	4	4
Պայմանագրերի կառավարում	2	3	4
Գործառնական հմտություններ	4	3	4
Ֆինանսական վերլուծության	1	3	4

Ե. Հանրային իրազեկություն պլանավորման ժամանակաշրջանում

Այս ենթաբաժնում ներկայացվում է իրազեկվածության թիրախային ցուցանիշները

Բնագավառ կամ ոլորտ	Իրազեկվածության ներկայիս մակարդակ 1-5/	Իրազեկվածության թիրախային ապագա մակարդակ
Թափոնների կառավարման վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրներ	3	4

Թափոնների կառավարման վերաբերյալ տեղեկատվություն	3	4
Թափոնների թերի կառավարման բնապահպանական ազդեցությունները	3	4
Թափոնների թերի կառավարման սոցիալական ազդեցությունները	3	4
Թափոնների թերի կառավարման տնտեսական ազդեցությունները	3	4
Թափոնները աղբավայր հեռացնելու ազդեցությունները	3	4
Թափոնների հիերարխիայի իմացություն	3	4
Օրենսդրության խրախուսող գործիքներ	3	4
Օրենսդրության պատժիչ գործիքներ	4	4
Թափոնների կառավարման ոլորտում իրականացվող բնապահպանական ծրագրեր	3	4
3. Թափոնների կառավարման վերաբերմունք և ակնկալիքներ	3	4
Թափոնների կայուն կառավարման կարևորություն	3	4
Թափոնների տեսակավորման օգուտները	4	4
Թափոնների վերօգտագործման օգուտները	4	4
Թափոնների վերամշակման, օգտահանման օգուտները	4	4
Իրազեկվածության արշավների օգուտները	3	4

3. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆ

Այս բաժնում մշակվում և ներկայացվում են 2-րդ գլխի 2-րդ կետում սահմանված նպատակների և թիրախներին հասնելու համար անհրաժեշտ միջոցառումները, որոնք կարող են վերաբերել կազմակերպչական և ենթակառուցվածքային փոփոխություններին:

Գործողությունների պլան՝ կարճաժամկետ և միջնաժամկետ թիրախներին հասնելու համար

Նպատակը՝ ըստ գործառնության ձևերի	Կարճաժամկետ մկտ թիրախ	Կարճաժամկետ միջոցառում /2024-2026թթ/	Միջնաժամկետ մկտ թիրախ	Միջնաժամկետ միջոցառում/2026-2028/
Խառը հավաքում	Որակյալ աղբահանություն	Բարեկարգել աղբավայրերը, ձեռք բերել նոր տեխնիկա, ավելացնել աշխատակիցների քանակը	Որակյալ աղբահանություն	Կազմակերպել աղբի տեսակավորում և վերամշակում

4. ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ

Ա. Կարճաժամկետ միջոցառումների բյուջե և ֆինանսավորում

Սահմանված թիրախ	Միջոցառման անվանում	Միջոցառման արժեք /հազ. Դրամ/	Ծախսերն ըստ պլանավորման կարճաժամկետ ժամանակահատվածի համար		Ծրագրի ֆինանսատրամադրություններ
			1-ին տարի / հազ. դր/	2-րդ տարի / հազ. դր/	Հմայնքային բյուջե հազ. դր/
Աղբահանության կազմակերպում	Աղբահավաք գործիքների /բահ, ցախավել/ ձեռքբերում	100000	50000	50000	100000
Աղբահանության կազմակերպում	Մետաղական, կափարիչով աղբամանների ձեռքբերում	850000		850000	850000
Աղբահանության կազմակերպում	Տեսակավորման աղբամանների ձեռքբերում	150000		150000	150000

Բ. Միջնաժամկետ միջոցառումների բյուջե և ֆինանսավորում

Սահմանված թիրախ	Միջոցառման անվանում	Միջոցառման արժեք /հազ. Դրամ/	Ծախսերն ըստ պլանավորման կարճաժամկետ ժամանակահատվածի համար			Ծրագրի ֆինանսատրամադրություններ
			3-րդ տարի / հազ. դր/	4-րդ տարի / հազ. դր/	5-րդ տարի / հազ. դր/	Հմայնքային բյուջե հազ. դր/
Աղբի տեսակավորում	Տեսակավորված աղբի վերամշակում	1 200 000	500 000	1 000 000	1 200 000	200 000
Աղբահանության կազմակերպում	Աղբատար մեքենայի ձեռքբերում	22 000 000		22 000 000		1 100 000

5. ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՈՇՏ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲՅՈՒՋԵՏԱՎՈՐՈՒՄ

Ա. Եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագրություն պլանավորման տարածքում նախատեսվող պլանավորման ժամանակաշրջանում

Տարի	Բնակչության թիվ	Աղբահանության վարձավճար դրամ/անձ	Գործող տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Աղբահանության համակարգում ընդգրկված տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Վարձավճարների հավաքման ընդհանուր, ծախսե, դրամ/տարի	Աղբի հավաքման և տեղափոխման ծախս դրամ/տարի
1-ին տարի	13607	100	144	75	4740000	14850000
2-րդ տարի	13650	100	90	70	2300000	6480000

3-րդ տարի	13700	120	100	90	2500000	9720000
4-րդ տարի	13800	120	110	110	2500000	10000000
5-րդ տարի	14000	150	120	120	2500000	10000000

Բ. Եկամուտ/Հավաքագրում և Ծախսեր

Պլանավորման տարածքում աղբահանության և թափոնների կառավարման նախեսվող եկամուտներն ու ծախսերը պլանավորման տարիներին ներկայացվում է աղյուսակում:

Տարի	Աղբահանության եկամուտ/ հավաքագրում		Եկամուտ վերամշակման ենթակա թափոնների վաճառքից	Աղբահանության ծախս	Սանիտարական մաքրման ծախս
	Բնակչություն	Տնտեսվարող սուբյեկտներ			
1-ին տարի	3000000	2000000		15100000	0
2-րդ տարի	3300000	2100000		15500000	0
3-րդ տարի	3500000	2100000	200000	17500000	300000
4-րդ տարի	3800000	2200000	500000	18500000	500000
5-րդ տարի	4000000	2500000	800000	18500000	800000

Գ. Ընդհանուր եկամուտ և ծախսեր

Պլանավորման տարածքում աղբահանության և թափոնների կառավարման նախեսվող եկամուտներն ու ծախսերի ընդհանուր պատկերը պլանավորման տարիներին ներկայացվում է աղյուսակում:

	Եկամուտներ	Ծախսեր	Տարբերություն
1-ին տարի	5000000	15100000	-10100000
2-րդ տարի	5400000	15500000	-10100000
3-րդ տարի	5600000	17500000	-11900000
4-րդ տարի	6000000	18500000	-12500000
5-րդ տարի	6500000	18500000	-12000000

Դ. Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ինքնարժեքը

Թափոնների կառավարման ինքնարժեքի հաշվարկը Պլանի պարտադիր բաղկացուցիչ մասն է:

	Կոշտ կենցաղային թափոններ
Աշխատուժ, դրամ/տարի	14640000
Արտահագուստ և գործիքներ, դրամ/տարի	546000
Տեխնիկա շահագործում և պահպանում	5000000
Վառելիքի ծախս	10407186
Վարչական ծախսեր, դրամ/տարի	280000
Բնապահպանական հարկ	350000
Թափոն գոյացում տոննա/տարի	10560

Մեկ անձի կողմից գոյացող թափոնի քանակ /կգ/տարի	230
---	-----

Դ. Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման նախատեսված ինքնարժեքը՝ ըստ հիմնական հոսքերի

Կոշտ թափոնների կառավարման նախատեսված ինքնարժեքը ըստ հիմնական հոսքերի պլանավորման ժամանակահատվածում ներկայացվում է աղյուսակում:

	Կոշտ կենցաղային թափոններ
Աշխատուժ, դրամ/տարի	14640000
Արտահագուստ և գործիքներ, դրամ/տարի	546000
Տեխնիկա շահագործում և պահպանում	5000000
Վառելիքի ծախս	10407186
Վարչական ծախսեր, դրամ/տարի	280000
Բնապահպանական հարկ	350000
Թափոն գոյացում տոննա/տարի	10560
Մեկ անձի կողմից գոյացող թափոնի քանակ /կգ/տարի	230
Մեկ անձի հաշվով ինքնարժեք /դրամ.մարդ/	2295

Թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակները	Քանակ
Բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ	3665
Բազմաբնակարան բնակելի շենքեր	23
Անհատական բնակելի տներ	3642
Ոչ բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ	0
Առևտրի, հանրային սննդի	48
Հյուրանոցային, հյուրատնային տնտեսությունների, սպորտի համար նախատեսված, տրանսպորտի բոլոր տիպերի կայանների շինություններ	4
Վարչակառավարչական, ֆինանսական, կապի ինչպես նաև առողջապահության համար նախատեսված շինություններ	10
Արտադրական, արդյունաբերական և գյուղատնտեսական նշանակության շինություններ	7
Գիտակրթական, մշակութային և գրասենյակային նշանակության շինություններ	12
Շինություններ, որտեղ իրականացվում է մեկից ավելի, առանձնացված տնտեսական գործունեություն	5